

PRÍHOVOR PREZIDENTA SR
Slávnostný podpis
Memoranda k zahraničnopolitickému smerovaniu
Slovenskej republiky

Bratislava, 1.9.2024

Vážený pán poverený predseda Národnej rady Slovenskej republiky,
vážený pán predseda vlády,
drahé Slovenky, drahí Slováci, vážení spoluobčania!

Ako traja najvyšší ústavní činitelia Slovenskej republiky sme sa zišli dnes, v štátny sviatok Dňa ústavy, na naozaj historickom mieste. V tejto budove pred 32 rokmi schválila vtedajšia Slovenská národná rada ústavu Slovenskej republiky. Bol to kľúčový predpoklad k tomu, aby o štyri mesiace neskôr mohla vzniknúť samostatná, zvrchovaná a demokratická Slovenská republika. Jej vznik s jasným a nespochybniteľným demokratickým právnym rámcom bol potom splnením sna mnohých generácií slovenského národa o svojom vlastnom štáte, ktorý zaujíma dôstojné miesto na mape sveta.

Slovenská ústava sa zrodila v rámci obrovských spoločenských zmien, ktoré prišli po roku 1989. Skúsme sa však teraz pozrieť na toto obdobie inak, ako to robia učebnice dejepisu. Skúsme sa naň pozrieť očami ľudí. Lebo tí mali jasné predstavy o tom, čo by im nové časy mali v budúcnosti priniesť.

Želali si, aby mali pevne garantované svoje práva a slobody, a aby im na ne nikto nemohol siahnuť. Svoje nádeje spájali s demokraciou, s vládou ľudu, ktorý je jediným skutočným nositeľom moci, pričom politici sú len jej vykonávateľmi.

Želali si, aby žili v lepších životných, hospodárskych a sociálnych podmienkach ako dovtedy a aby sa ich životná úroveň čo najviac priblížila úrovni najvyspelejších štátov Európy a sveta.

A napokon si veľmi želali, aby sa ich vlasť stala rovnoprávnym a hrdým členom členom európskeho spoločenstva. Aby zdieľala európske hodnoty, čerpala z európskych skúseností a aby ľudia mohli bez prekážok cestovať a pracovať.

To prvé želanie sa tvorcom slovenskej ústavy podarilo v plnej miere naplniť. Základné ľudské a občianske práva sú nespochybniteľne garantované ústavou. Napriek niekoľkým historickým excesom, ktoré sa dotkli kvality a úrovne slovenskej demokracie, Slovensko od svojej samostatnosti bolo a je nespochybniteľným demokratickým štátom, ktorý rešpektuje vôľu svojich občanov, vyjadrenú predovšetkým v demokratických a slobodných voľbách. Za seba a verím, že aj za mojich ústavných partnerov jasne hovorím, že to tak aj ostane!

Druhé želanie hovorí o lepšom živote ľudí v budúcnosti. Aj tu dáva slovenská ústava niekoľko mimoriadne dôležitých istôt. Hovorí o sociálne orientovanej trhovej ekonomike, o

práve na prácu, aj o práve na zabezpečenie tých, ktorí pracovať nemôžu. Viem si však pokojne predstaviť, že by v týchto istotách mohla ísť slovenská ústava v budúcnosti ešte ďalej. Či už ide o vek odchodu do dôchodku, práva zamestnancov, rodín s deťmi či sociálne slabších skupín, ale aj rovnosť medzi mužmi a ženami v ich ohodnotení za rovnako vykonanú prácu.

Plne rešpektujem, že akékoľvek zmeny najvyššieho zákona štátu sa musia zrodiť a schváliť v Národnej rade Slovenskej republiky, zatiaľ čo za výkon hospodárskej a sociálnej politiky štátu je zodpovedná slovenská vláda,. Som však presvedčený, že občania Slovenskej republiky si zaslúžia vyššiu ochranu svojich práv pred striedaním politickej moci, pretože hoci tieto výmeny neoddeliteľne patria k demokracii, neraz výrazne zasahujú do kvality bežného života ľudí.

A napokon je tu tretie spomenuté želanie z čias Nežnej revolúcie i vzniku samostatnej Slovenskej republiky. Je to pranie byť platnou a suverénnou súčasťou medzinárodných štruktúr, ktoré svojim členským štátom garantujú bezpečnosť i zdieľanie rovnakých civilizačných hodnôt.

Na rozdiel od prechádzajúcich, sa toto pranie ľudí nedá vpísať priamo do ústavy. O to dôležitejšie je, aby slovenskí občania mali istotu, že aj toto želanie je plne rešpektované najvyššou reprezentáciou štátu. A že najvyšší ústavní činitelia si uvedomujú svoj záväzok voči Slovensku udržať ho v spoločenstvách, kde sme všetci chceli a naďalej chceme patriť.

Som preto rád, že dnes svojím podpisom potvrdzuje prezident, poverený predseda parlamentu i predseda vlády, že Slovensko chce byť naďalej platným členom Európskej únie i Severoatlantickej aliancie, plne si vedomé svojich práv a povinností. Chceme však byť hrdým a suverénnym členom týchto, ako aj ďalších medzinárodných organizácií. Preto sa zaväzujeme podporovať suverénne postoje Slovenskej republiky v zahraničnej politike, vrátane tém, ktoré môžu skvalitniť vzťahy medzi členskými štátmi Európskej únie a Severoatlantickej aliancie. Nikdy sa nebojme hovoriť jasným a suverénnym hlasom Slovenska v zahraničí, pretože aj malý štát ako Slovensko má právo presadzovať svoje národnoštátne záujmy v prospech svojich občanov.

Vážené dámy, vážení páni,

verím, že dnešná deklarácia troch najvyšších ústavných činiteľov je tou najlepšou oslavou štátneho sviatku Dňa ústavy. Teším sa, že môžeme spoločne vzdať úctu základnému zákonu Slovenskej republiky a priamo dopovedať to, čo z prirodzených dôvodov neobsahuje,

no jeho občania si to jednoznačne želajú. Želám vám všetkým krásny sviatočný deň a slovenskej ústave náležitú úctu a uznanie.